

3. Внутренняя ставка дисконта (дохода) – это такая ставка i^* , для которой выполняется условие $NPV(i^*) = 0$.

Для рентабельного проекта необходимо, чтобы внутренняя ставка дохода была больше банковской ставки и ставки дисконта.

4. Период окупаемости:

$$T_{ok} = j + \frac{\sum_{t=0}^T I_t / (1+i)^t - C_j}{D_{j+1} / (1+i)^j},$$

где $C_j = \sum_{i=1}^j D_i (1+p)^n$;

j – номер периода времени, когда выполняется условие:

$$C_j < \sum_{t=0}^T I_t / (1+i)^t < C_{j+1}.$$

Для проекта необходимо, чтобы $T_{ok} < T$.

Таким образом, анализ эффективности инновационной деятельности выступает инструментом для разработки управленческих решений, направленных на повышение общей эффективности функционирования предприятия.

*Н.С. Білань, аспірант
ДВНЗ “Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана”*

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ТА УПРАВЛІННЯ РИНКОВИМИ РИЗИКАМИ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Узагальнюючи переваги та недоліки численних теоретичних підходів до визначення поняття ринкових ризиків банку, з метою оптимізації структури ризик-менеджменту, ринкові ризики доцільно визначити як ризики коливань цін фінансових інструментів, що мають негативний вплив на результати діяльності банку та вартість його капіталу. Згідно з визначенням до ринкових ризиків банку слід віднести процентний, валютний ризики та ризик зміни вартості цінних паперів. Враховуючи особливості нерозвинутого фінансового ринку, зарегульованої перехідної економіки України та несприятливого політичного клімату, проблеми оцінки і управління ринковими ризиками українських банків набувають особливої актуальності.

Застосування методів комплексної оцінки ринкових ризиків, що враховують чутливість банку до ризику, волатильність цін на фінансових ринках і успішно використовуються в ризик-менеджменті зарубіжних банків, обмежується умовами українського фінансового ринку та стратегіями вітчизняних банків. По-перше, застосування методів оцінки та управління ризиками, що базуються на концепції максимальних втрат, зокрема VaR-методології, сценарному аналізу тощо, не відповідають прибутковій стратегії більшості українських банків. Низька рентабельність є основною проблемою української банківської системи в 2010 році. Збиток банківської системи України за станом на 01.09.2010 становить 8 945 млн. грн. порівняно з прибутком 6 900 млн. грн. за аналогічний період 2008 року. Зокрема, встановлення лімітів відкритої валютної позиції на основі VaR-методології суттєво обмежує міжбанківські конверсійні операції, що прямо чи опосередковано є важливим джерелом доходів українського банку. Актуалізація таких методів можлива шляхом зниження ступеня довіри до них з урахуванням ефективності валютних операцій банку.

По-друге, аналіз волатильності та розподілів історичних даних не дає точного прогнозу цін на українському фінансовому ринку через значний вплив на нього регулятивних органів та політичних сил. Варто зазначити, що перед різким зростанням в кінці 2009 року курсу гривні щодо долара США, волатильність валютного ринку була мінімальною. Причинами різких коливань були значна інфляція, спекулятивні операції та негативні очікування економічних суб'єктів. Отже, статистичний аналіз фінансового ринку України потребує доповнення експертним факторним аналізом.

По-третє, ускладнюється процес управління чистим процентним спредом банку. У період кризи, відчуваючи дефіцит ліквідності, українські банки шляхом підвищення процентних ставок залучили чимало депозитів. Враховуючи низьку платоспроможність позичальників і незначний попит на дорогі короткострокові кредити, банки не можуть розмістити кошти в активи, дохідність яких покривала б витрати банку і забезпечувала мінімальний процентний спред. З початку 2010 року банки залучають в основному короткострокові депозити під 15-20 % і розміщують кошти в міжбанківські кредити овернайту під 1,3 % річних (9,8 % вкладень), державні цінні папери під 9,3 % (32,4 % вкладень) та боргові цінні папери з ефективною дохідністю 14-18 % річних (менше 1 % вкладень). У таких умовах проявляється основний недолік управління процентним ризиком методом ГЕП-аналізу – неврахування невідповідності у зміні процентних ставок за активами та зобов'язаннями. Процентна політика банку сьогодні повинна орієнтуватися на зниження

процентних ставок за короткостроковими депозитами та залучення дешевих довгострокових ресурсів, що забезпечить розширення довгострокового, більш прибуткового для банку кредитування.

По-четверте, неактивний фондовий ринок корпоративних цінних паперів звужує можливості отримання банком альтернативного доходу від зростання вартості портфеля корпоративних цінних паперів. Портфель цінних паперів на 66 % формується за рахунок цінних паперів у портфелі банку на продаж, які утримуються в основному з метою отримання процентного доходу. При цьому ефективна дохідність корпоративних цінних паперів коливається в межах від 14 до 18 %.

Враховуючи описані проблеми управління ринковими ризиками в умовах української банківської системи, важливим завданням ризик-менеджменту є адаптація методів оцінки та управління ринковими ризиками до умов вітчизняного фінансового ринку.

О.М. Біломістний,
*Харківський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ*

МОДЕЛЮВАННЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ БАНКІВСЬКОМУ КРЕДИТУВАННІ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Банки надзвичайно тісно пов'язані з усіма економічними суб'єктами, оскільки їх виникнення обумовлено потребами виробництва й торгівлі. Історія розвитку банків тісно пов'язана з історією кредитних відносин, оскільки протягом багатьох століть банки є основними постачальниками кредитних ресурсів. Проте кредитні операції банків, їх обсяги та різновиди залежать насамперед від розвиненості економічних і соціальних процесів в країні.

Реалізація економічного потенціалу малого бізнесу багато в чому залежить від можливостей та умов його фінансування. Проведені дослідження свідчать, що питома вага власних коштів суб'єктів малого бізнесу в середньому коливається в межах 80 % від загальної суми. За умов відсутності власних заощаджень із метою капітальних вкладень для розширення власного виробництва, його модернізації та освоєння нових видів продукції суб'єкти малого бізнесу прагнуть залучити довгострокові ресурси і безпосередньо звертаються за кредитами до банківських установ.

Кредитування малого бізнесу для банків є однією з перспективних ланок розвитку банку. Це найбільш масштабний сектор економіки, який динамічно розвивається, але основною проблемою при кредитуванні даного сектора економіки є відсутність у суб'єктів малого бізнесу